

11. Grodzicki A. Źródła historyczne „Popiołów” Źeromskiego. – Kraków: Drukarnia uniwersytetu Jagiellońskiego pod zarządkiem Józefa Filipowskiego, 1935. – 80 s.
12. Konstrukcja a recepcja // Głowiński M. Gry powieściowe. Szkice z teorii i historii form narracyjnych. – W-wa: PWN, 1973. – S. 215-242.
13. Matuszewski I. Źeromski i „Popioły” // Jakubowski J. Stefan Źeromski. – Warszawa: Wydawnictwa szkolne i pedagogiczne, 1975. – S. 224-239.
14. Popioły – wielka nowoczesna powieść historyczna // Jakubowski J. Stefan Źeromski. – Warszawa: Wydawnictwa szkolne i pedagogiczne, 1975. – S. 39-47.
15. Wyka K. Źeromski jako pisarz historyczny // Stefan Źeromski. Prace wykonane w zakładzie historii literatury polskiej epoki imperializmu instytutu badań literackich. – Kraków: Czytelnik, 1951. – 369 s.
16. Źeromski S. Popioły: W 3 t. – Warszawa: Czytelnik, 1970. Посилання на це видання подаються з вказівкою тому і сторінки.

УДК 821.131.1 Данте

Юдін О.А.
(Київ, Україна)

АВТОРСЬКЕ САМОУСВІДОМЛЕННЯ У «НОВОМУ ЖИТТІ» ДАНТЕ І ЙОГО ОБУМОВЛЕНІСТЬ РАМКАМИ СПІЛЬНОТИ ПОЕЗІЇ НАРОДНОЮ МОВОЮ

У статті розглядається твір Данте «Нове життя» у контексті середньовічного поняття auctoritas (авторства-авторитету) та погляду на творчість Данте крізь призму домагань статусу автора. Проводиться думка про те, що книга «Нове життя», на відміну від «Бенкету» та інших творів періоду вигнання, написана у горизонті вузької спільноти поезії про кохання народною мовою. «Нове життя», окрім основної сюжетної лінії, реалізує також стратегію самоутвердження у цій спільноті і є доказом домагань поетом статусу майстра. Розглядаються питання жанру твору.

Ключові слова: auctoritas (авторство-авторитет), автор, інститут авторства, риторична настанова, психологічний роман, коментар.

В статье рассматривается произведение Данте «Новая жизнь» в контексте средневекового понятия auctoritas (авторства-авторитета) и взгляда на творчество Данте сквозь призму притязаний на статус автора. Обосновывается тезис о том, что книга «Новая жизнь», в отличие от «Пира» и более поздних произведений, написана еще в горизонте узкого сообщества поэзии про любовь на народном языке. «Новая жизнь», кроме основной сюжетной линии, реализует также стратегию самоутверждения в этом сообществе и выступает доказательством притязаний на статус мастера. Рассматриваются вопросы жанра произведения.

Ключевые слова: auctoritas (авторство-авторитет), автор, институт авторства, риторическая установка, психологический роман, комментарий.

© Юдін О.А., 2011

The article deals with Dante's Vita Nuova in the context of medieval notion of auctoritas (authorship-authorprity) and interpretation of Dante's works through the idea of claims on the status of the author. The main thesis is that Vita Nuova unlike Il Convivio and others later works is written in the horizon of a narrow community of dicitori d'amore in volgare. Vita Nuova besides the main plot also realizes the strategy of selfaffirmation in this community and is the proof for claims on the status of mastership. The question of genre is analized.

Key-words: auctoritas, author (autore, auctor), institute of authorship, rhetorical attitude, psychological novel, commentary.

У західному літературознавстві утвердився підхід до творчості Данте в цілому, який розглядає її в контексті середньовічних теорій авторства [9] та процесу *translatio auctoritatis*, тобто перенесення категорії авторства-авторитету на поетичну творчість народними мовами (причому це стосується не тільки італійської літератури) [20; 21, 3].

Середньовічне поняття авторства не збігається не тільки з сучасним, але й античним. В середньовічному понятті *auctoritas* тісно пов'язані авторство й авторитет, а останній у свою чергу передбачає ієрархію текстів (від біблійних до отців церкви філософів і навіть язичницьких поетів) [7, 74-75] і походить від трансцендентної істини і влади. Тобто Бог виступає як *Auctor auctores* [9, 76].

Увесь творчий шлях Данте можна розглядати як поступовий рух до присвоєння авторитету (*auctoritas*) і відтак здобуття статусу «автора» (*auctor*) і водночас як створення нового інституту авторства. І перші кроки до цієї мети зроблені у ранньому Дантовому творі «Новому житті». Водночас виникає питання щодо того, наскільки свідомо були зроблені ці кроки. Звісно, картина всього творчого життя Данте, що увінчується «Комедією» і, ще більшою мірою, посмертне вшанування поета, закріплення за його головним твором епітету «божественної» (*divino*) та подальше життя його творчості поета у віках спонукають, якщо не спокушають, до телеологічного способу розгляду цього питання, який видається вищою мірою природним. Адаже увесь цей подальший шлях і подальше життя творчості Данте дуже важко усунути подумки, або, можна сказати, піддати феноменологічній редукції, так щоб очистити перспективу й подивитися зсередини самого тексту у невизначене майбутнє. Втім, на нашу думку, для такого твердження ще немає достатніх підстав. Натомість, не виходячи за межі фактів, тобто прямо викладеного в тексті, можна стверджувати, що усвідомлення наявності підстав для такого домагання і отже своїх прав на статус *autore* відбулося, так би мовити, *post factum*.

Загалом у творах Данте слова «автор», «авторитет» та їхні похідні зустрічають 123 рази. І ще раз у письмі до Кангранде делла Скала. Вони стосуються чотирьох культурних царин: 1) інституційний авторитет, зокрема, тимчасовий авторитет імператора і духовний авторитет папи, 2) канонічні класичні письменники, філософи і поети, Арістотель і Вергілій, 3) поетичне авторство ізольовано, 4) Бог як вищий Автор і Авторитет, від якого походить авторитет Біблії та отців церкви [9: 8]. При цьому Данте лише двічі в ізольованих випадках вживає стосовно себе ці поняття: у трактаті «Бенкет», коли він говорить про необхідність надати собі більшого авторитету (1. IV), а також у листі до Чіно да Пістоїя (*Epistulae*, III, 2). Можна сказати, що Данте ніколи прямо не заявляв своїх домагань на титул *autore*, тобто, простіше кажучи, практика вживання поняття *autore* (*auctor*) стосовно себе відсутня. Проте починаючи з наступного після «Нового життя»

прозаїчного твору Данте «Бенкет» (Il Convivio), ідея авторитету й авторства є постійно присутньою там, де йдеться про поетичну творчість загалом і *поетичне самоусвідомлення*, самовизначення, зокрема. Ідея авторитету й авторства пронизує весь текст незалежно від конкретної обговорюваної теми, тобто поєднується прямо чи опосередковано з усіма обговорюваними питаннями і, більше того, пов'язана з задумом, тобто відкрито задекларованими намірами, цілями, які ставить перед собою поет у цьому тексті. Інакше кажучи, у «Бенкеті» є декілька ключових концептів, які поєднані між собою, переходять одне в інше і, можна сказати, семантично перекривають одне одного. Отже, всі тематичне різноманіття «Бенкету» вміщуються в горизонті, в семантичному полі, що окреслюється категоріями авторитету й авторства (серед інших ключових).

Натомість в самому тексті «малої книги пам'яті» жодного разу не з'являються слова *autore* (автор) та *autoritate* (авторитет). «Нове життя» написане в горизонті вузької творчої і читацької спільноти так званих *dicitori d'amore*, тобто поетів про кохання, що пишуть народною мовою. Поняття *auctoritas* не є актуальним для цієї спільноти.

У «Новому житті» лише два моменти можна пов'язати з прихованим утримуванням на думці концепта авторитетності.

По-перше, це жанровий момент. На думку, деяких дослідників «*Vita Nuova*» є ідіо-синкратичною адаптацією латинської традиції коментарів до пояснення Дантових поетичних текстів з метою поставити його в структурну позицію *auctor*, і це 1293 році, коли йому ще не було тридцяти» [9, 67]. Інакше кажучи, жанр «Нового життя» при цьому визначається як насамперед своєрідний глосарій до своїх поетичних творів. Проте, з іншого боку, коментарі Данте до своїх поетичних текстів відповідають також іншій традиції автокоментарів, так званих провансальських *gazos de trobar*, тобто традиції прозаїчних зазвичай пояснень до віршів, що їм передували, у провансальських збірках. Зокрема, саме з цією традицією генетично пов'язував «Нове життя» один з найвизначніших російських дослідників творчості Данте І.Н. Голєніщев-Кутузов [3, 423], водночас не перебільшуючи її значення: «Цілком імовірно, що йому були відомі поширені в провансальській літературі короткі нотатки *gazos* (пояснення, коментарі). *Razos* тлумачили смисл поетичного твору, іноді давали також відомості про осіб, згаданих у піснях трубадурів. В найстаріших рукописах провансальської поезії біографічні нотатки про авторів знаходяться перед віршами, а *gazos* перед кожним віршем». Причому коментаторська традиція генетично виводить «Нове життя» за *gazos* ж доволі давньою і авторитетною [див.: 19, хі]. Голєніщев-Кутузов навіть вказує, що зазвичай коментатори навіть схильні були перебільшувати вплив *gazos* на структуру Дантової «малої книги»: «Провансальські впливи були подолані флорентійським поетом, який створив твір цілком оригінальний не тільки за змістом, але й за формою» [3, 477]. Це твердження виглядає цілком обґрунтованим, хоча воно виходить, імовірно, не тільки з самого тексту «Нового життя», але й усієї творчості Данте та більш ніж шести століть утвердження його авторитету. Адже справді видається справедливою думка Голєніщева-Кутузова про те, що ««Нове життя» – це перший психологічний роман в Європі після загибелі античної цивілізації» [3, 424; 2, 183]. Крім того, Голєніщев-Кутузов вказує на ще одне можливе джерело, що послужило жанровим зразком для Данте, а саме, «Розрада від філософії» Северина Боеція, що теж має сенс, адже Данте був добре знайомий з книжкою Боеція і часто посилається на нього, зокрема, в «Бенкеті». (Більше того, як ми побачимо, Боецій виступає для нього не тіль-

ки і навіть не стільки як філософський авторитет, скільки як взірець для наслідування, модель для поведінки.) Проте в останній своїй праці «Данте та світова культура» (1971) Голенішев-Кутузов приєднується до думки американського дослідника Чарльза Сінглтона, який виявив, що за своєю структурою коментарі до сонетів та канцон у «Новому житті» формально відповідають іншому джерелу, а саме, «Комментарям до Сентенцій Петра Ломбарда» францисканського монаха Бонавентури да Баньореа [2, 185]. Утім це стосується насамперед тієї частини прозаїчного тексту, що містить так зване *divisione*, тобто в якій наводиться пояснення вірша за допомогою поділу на частини. Деякі дослідники продовжують триматися думки про вплив *gazos* на прозу «Нового життя» і навіть переносять його на наступну книгу Данте «Бенкет» [5, 139–40].

Утім, варто додати кілька слів щодо можливого впливу «Розради від філософії» на дантове «Нове життя». Власне, думка про книгу Боеція як одне з джерел Дантового «Нового життя» є поширеною серед дослідників [див. також: 5, 44; 6, 318; 8, 155]. Щоправда, деякі коментатори «Нового життя» вважають, що з «Розрадою від філософії» Данте познайомився лише в роки написання наступної своєї книжки «Бенкету» [19, xi]. Справді, лише у «Бенкеті» знаходимо прямі посилання на Боеція. Хоча саме «Бенкет», як ми далі побачимо, орієнтується на зовсім іншу жанрову традицію. Щодо питання фактичного знайомства з «Розрадою» Боеція вже під час написання «Нового життя», маємо вказівку самого Данте у «Бенкеті» про те, що він «через деякий час» (*dopo alquanto tempo*) звернувся до Боеція, щоб утішитися після смерті Беатріче¹, а трохи згодом до книги Цицерона. Після чого поет додає, що хоча «спочатку йому було важко проникнути в їхній смисл» (*duro mi fosse ne la prima entrare ne la loro sentenza*), і він робив це в мміру свого знання граматики та розумових здібностей, але вже у «Новому житті» можна помітити їхній вплив². Однак, хоча «Розрада від філософії» справді є найбільш близьким з жанрового погляду твором, попередником «малої книги» Данте, слід відзначити лише формальну подібність між книгами, і вплив Боеція (якщо він мав місце) не йде далі підказки великої

¹ «...come per me fu perduto lo primo diletto de la mia anima, de la quale fatta è menzione di sopra, io rimasi di tanta tristizia punto, che conforto non mi valeva alcuno. Tuttavia, dopo alquanto tempo, la mia mente, che si argomentava di sanare, provide, poi che nè 'l mio nè l'altrui consolare valea, ritornare al modo che alcuno sconcolato avea tenuto a consolarsi; e misimi a leggere quello non conosciuto da molti libro di Boezio, nel quale, cattivo e discacciato, consolato s'avea» (Convivio, 2, XII).

(...коли для мене була втрачена перша насолода моєї душі, про яку згадувалося вище, мене охопив такий пронизливий сум, що не знаходив жодної втіхи. Однак через деякий час мій розум, що намагався зцілитися, вирішив (оскільки ані я сам, ані інші не могли мене втішити) звернутися до способу, що ним скористався вже один безутішний, і почав читати відому небагатом книгу Боеція, в якій він, покинутий і перебуваючи у в'язниці, знайшов собі розраду.)

² «E avvegna che duro mi fosse ne la prima entrare ne la loro sentenza, finalmente v'entrai tanto entro, quanto l'arte di gramatica ch'io avea e un poco di mio ingegno potea fare; per lo quale ingegno molte cose, quasi come sognando, già vedea, sì come ne la Vita Nuova si può vedere» (Convivio, 2, XII).

(І хоча спочатку мені було важко проникнути в їхній смисл, врешті-решт мені вдалося проникнути в них настільки, наскільки моє володіння мистецтвом граматики і почасті мої розумові здібності дозволяли це зробити; завдяки цим здібностям мені вже відкрилися, наче уві сні, багато речей, як це можна бачити в «Новому житті».)

Більше того, у «Бенкеті» Данте пропонує алегоричне тлумачення «шляхетної дами» з «Нового життя» як уособлення філософії в образі жінки, з чого також випливає, що вже до написання своєї першої «малої книги» він був знайомий з книжкою Боеція.

форми, в якій поєднуються вірші та проза. Подібність обмежується формальною структурою, натомість важлива принципова відмінність полягає у структурних відносинах між віршами та прозою. У Боеція вони є самостійними шарами твору, які не накладаються, а доповнюють одне одне: вірші є поданим у віршовій формі своєрідним внутрішнім монологом, тоді як прозова частина являє собою алгоризовану бесіду з уособленою в образі жінки Філософією. Отже, з певної точки зору і те, й друге є внутрішнім монологом, проте вони поділяються за змістом. У віршах постає самотнє «я», занурене в свої страждання, а в прозі – «я» у діалозі з філософією. І другий суттєвий момент полягає в тому, що вірші і проза є синхронічними, тобто як висловлювання розгортаються паралельно в одному часі. Натомість у Данте між прозою і віршами – значний часовий проміжок. Проза є пізніше написаним коментарем до віршів. Але при цьому проза і вірші за змістом є тотожними за оголошеним наміром самого поета, і про сенс цієї декларації ми детальніше поговоримо далі.

Отже, цілком можливо, що Данте справді мав на увазі також латинську традицію коментарів до *auctores*, проте, з одного боку, поділ на частини становить постійний, але не головний момент прозаїчного тексту і є найбільш, так би мовити, механічною його частиною (детальніше ми про це поговоримо далі). З іншого боку, між поясненнями своїх віршів у «Новому житті» та коментарями у «Бенкеті» справді є принципова, якісна різниця, про що також йтиметься нижче. Забігаючи наперед, скажемо лише, що тут Данте не є, власне, коментатором. Він лише переказує прозою те, що сказано у віршах, розширюючи обсяг біографічних фактів і пояснюючи внутрішню структуру віршів з точки зору зміни тем, предметів, тобто з точки зору риторичних правил побудови. Інакше кажучи, він залишається на точці зору «автора», тобто особи, що пережила певні події і відбила їх у поетичній формі, керуючись певними правилами організації тексту. В «Бенкеті» Данте переходить на точку зору читача, з умов і правил сприйняття тексту, правил тлумачення смислів, що ніяк не пов'язані з риторичною традицією. Отже, точкою відліку стає *lector* (читач), і це принципово, оскільки тільки *lector* є підґрунтям, фундаментом, на якому можна утвердити себе як *auctor*'а.

Смислова єдність «Нового життя» обумовлена образом Беатріче. Тема почуття до Беатріче і ідея вірності їй є панівною в «Новому житті», і важко побачити, як з цим можуть бути пов'язані якісь приховані авторські – з погляду здобуття *autoritade* – амбіції Данте.

Це, звісно, не означає, що «Нове життя» написано наївним у певному сенсі поетом, який просто захоплений своїм предметом, своїм почуттям до Беатріче, оспівує її у віршах, поетизує свої страждання і прагне поділитися їх історією. Момент поетичного самоусвідомлення (тобто того, що стосовно письменників нової європейської літератури називають авторською самосвідомістю) тут виразно присутній.

Але це не амбіція присвоєння *auctoritas*. Натомість у плані поетичного самоусвідомлення текст твору пронизує інша *риторична за походженням і смислом настанова* – демонстрація відповідності своїх творів правилам риторичної побудови, і звідси – доведення цілковитого контролю над своїм текстом, відповідності тексту своїм намірам, тобто власної поетичної майстерності. У «Божественній комедії» Данте, звертаючись до Вергілія, називає його «*Tu se' lo mio maestro e' l' mio autore*» (Ти – мій майстер і мій автор) (I, I, 85), тобто поєднує дві різних генетично категорії. Власне, стратегія поєднання їх, тобто поєднання майстерності як характеристики поетичної творчості та авторства

як статусу похідного від авторитету, основна стратегія Данте починаючи від «Бенкету». В «Новому житті» експліцитно присутнє домагання визнання за собою *лише першої характеристики*. Про друге можна лише припускати, йому ніщо не суперечить, але це припущення не є необхідним.

«Нове життя» являє собою віршопрозу і почасти біографічний, почасти риторичний коментар до своїх віршів. Основними способами пояснення своїх віршів, що його використовує Данте у «малій книзі», є розширений переказ подій, які відбулися у віршах, а також поділ віршів на частини, котрий є нічим іншим, як просто планом вірша, тобто покаже внутрішню структурованість твору і виявляють логіку викладу.

Найпростіший приклад міститься у третьому розділі (III), в якому вміщений сонет «A ciascun'alma presa» (Всім закоханим душам):

«Questo sonetto si divide in due parti; che ne la prima parte saluto e domando risponzione, ne la seconda significo a che si dee rispondere. La seconda parte comincia quivi: *Già eran*» (VN, III).

(Цей сонет поділяється на дві частини: в першій частині я вітаю і прошу про відповідь, у другій вказую, на що потрібно відповісти. Друга частина починається так: *Уже минули* [години].)

При цьому поділ на частини є суто логічним і зазвичай ніяк не координується з віршовим членуванням поетичної мови. Так у вказаному вище сонеті перша частина становить перші чотири рядки, а друга – решту сонету. Нерідко розміри частин, як їх визначає Данте, збігаються з рядком.

У більшості випадків подібне тлумачення лише ускладнюється в сенсі збільшення кількості частин. Найбільший за обсягом поділ міститься у дев'ятнадцятому розділі «книжечки» і стосується канцони «Donne ch'avete intelletto d'amore» (Дами, що володіють розумом любові).

Така процедура є доволі механічною і не має нічого спільного з тлумаченням як герменевтичною діяльністю. (Єдиним прикладом такого пояснення, що можна наблизити до герменевтики, є тридцятий розділ, в якому Данте говорить про фігуру поетичного уособлення.) Отже, домінує *риторичний підхід*: логічне членування не відповідає і не рахується (принаймні у поясненнях) з віршовим, зі строфікою вірша, як це матиме місце за подальшого розвитку сонетної форми, скажімо, в Петрарки. Членування канцони (та інших віршів) відбувається суто за принципом риторичної побудови промови.

Водночас у деяких випадках Данте взагалі констатує відсутність необхідності поділу на частини, пояснюючи це тим, що вірш для свого розуміння не потребує таких процедур (зокрема у розділах XIV, XXXV, XXXVI, XXXVII, XXXIX, XL).

Не менш прикметним є випадок, коли поет перериває процедуру поділу, відмовляючись тим, що решта вірша є зрозумілою, але водночас зазначаючи доцільність подальшого поділу, тобто наводить протилежні з логічної точки зору доводи, як, наприклад, у завершенні поділу канцони «Donne ch'avete intelletto d'amore».

Подібний приклад відмови від подальшого поділу маємо стосовно сонету в розділі XL. У цих ситуаціях поет одночасно стверджує і зрозумілість вірша без подальшого поділу на частини і впевненість у потребі для розуміння продовження процедури поділу. А зауваження щодо бажаності обмеження кола тих, хто вповні зрозуміє канцону, до того ж надає комунікативним намірам Данте, так би мовити, присмак певної езотеричності. Звісно, не йдеться про таємне знання, а лише про свідоме звуження аудиторії, для якої

призначаються поділи як частина тексту. На нашу думку, адресатом у даному випадку виступає саме спільнота поетів *dicitori d'Amore*. Адже, насправді, ці поділи мало чим можуть допомогти в тому, що стосується розуміння змісту канцони, і являють собою, щось на зразок конспекту твору, тільки складеного *postfactum* («не мучитиму себе подальшими поділами»).

Адже, за вказівкою коментаторів, поділ на частини є звичайною вправою у шкільній риторичі, де вона називається *divisione* [19, xi]. Цей момент у тексті є значною мірою формальним, наче механічне виконання певного правила. З монотонною настійливістю Данте кожного разу додає до вірша аналіз його структури. Не випадково існувала навіть певна практика видання текстів Дантової «книжечки», коли редактори друкували ці відповідні абзаци іншим шрифтом – курсивом або дрібним [див., напр.: 11; 13; 14; 15; 16], - виносили в кінець книги [див.: 12; 117] або просто їх опускали [10], що явно свідчить про сприйняття їх як рутинного додатку [19, xi]. Імовірно, така практика навіть переважала до початку ХХ століття. Справді, ці аналітичні доповнення мало що додають до розуміння смислу конкретних віршів, проте вони мають інше смислове навантаження. Зрештою, можна навіть сказати, що в цьому елементі тексту Данте виходить за межі завдання, яке він поставив перед собою у вступі, адже аналітичний опис віршів не вписується в межі оповіді про те, що записано в «книзі пам'яті». На нашу думку, аналіз структури віршів за принципами *divisione* демонструє знову ж таки володіння принципами риторики і раціональний контроль поета над своїм твором, а отже, професійну спроможність їхнього творця як поетичного майстра.

ЛІТЕРАТУРА

1. Голенищев-Кутузов И.Н. Данте. – М.: Молодая гвардия, 1967. – 288 с.
2. Голенищев-Кутузов И.Н. Творчество Данте и мировая культура. – М.: Наука, 1971. – 552 с.
3. Данте Алигьери. Малые произведения. – М.: Наука, 1968. – 652 с.
4. Дживелегов А.К. Данте Алигьери. Жизнь и творчество. – М.: ОГИЗ, 1946. – 412 с.
5. Елина Н.Г. Данте. – М.: Художественная литература, 1965. – 200 с.
6. Майоров Г.Г. Судьба и дело Боэция // Боэций. «Утешение философией» и другие трактаты. – М.: Наука, 1990. – С. 315-413.
7. Панофский Э. Готическая архитектура и схоластика // Богословие в культуре Средневековья. – Киев: Христианское братство «Путь к истине», 1992. – 384 с. / С. 49-78.
8. Уколова В.И. «Последний римлянин» Боэций. – М. Наука, 1987. – 160 с.
9. Ascoli A.R. Dante and the Making of a Modern Author. – New York: Cambridge University Press, 2008. – 480 p.
10. Dante Alighieri. Vita nuova / trans. R.W.Emerson. – Chapel Hill: University of North Carolina, 1960. – 146 p.
11. The Early Italian poets from Ciullo d'Alcomio to Dante Alighieri (1100-1200-1300) in the original metres, together with Dante's Vita nuova / translated by D.G.Rosetti. – London: G. Routledge, 1911. – 384 p.
12. La vita nuova e le Rime di Dante Alighieri / riscontrate coi migliori esemplari e rivedute da G.G. Keil. – Chemnitz: Appresso Carlo Maucke, 1810. – 300 p.

13. La vita nuova di Dante Alighieri / con traduzione italiana e note illustrazioni di Pietro Fraticelli (Opere minori di Dante Alighieri, Vol. 2). – Firenze: G. Barbèra, 1861. – 454 p.
14. La Vita nuova e Il Canzoniere di Dante Alighieri / commentati di G.-B. Giulliani. – Firenze: G. Barbera, 1863. – 477 p.
15. La vita nuova di Dante Alighieri. – Venezia: Tip. Antonelli, 1865. – 164 p.
16. La Vita nuova e Il Canzoniere di Dante Alighieri / commentati di Giambattista Giuliani. – Firenze: Successori Le Monnier, 1868. – 412 p.
17. La vita nuova di Dante Alighieri / con introduzione, commento e glossario di T. Casini. – Firenze: G. C. Sansoni, 1885. – 229 p.
18. La vita nuova (La Vie Nouvelle) par Dante Alighieri / traduction acompagnee de commentaries par Max Durand Fardel. – Paris, 1898. – 218 p.
19. La vita nuova di Dante Alighieri / ed. with introduction, notes, and vocabulary by K. McKenzie. – Boston - New York – Chicago: D.C. Heath & Co., 1922. – 172 p.
20. Minnis A. Medieval Theory of Authorship: Scholastic Literary Attitudes in the Later Middle Ages. – University of Pennsylvania Press, 2009. – 368 p.
21. Minnis A. Translations of authority. – Cambridge University Press, 2009. – 272 p.

УДК 8.102/1

Зарецька О.О.
(Київ, Україна)

ДИСКУРС ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ (за матеріалами емпіричного дослідження)

У роботі представлено результати емпіричного дослідження уявлень дорослих людей різного віку про особистісний розвиток і зростання. Об'єктом аналізу були наративи, породжені опитуваними у відповідь на анкету. Особливу увагу при проведенні аналізу приділено особистісному досвіду, його проявам у наративних практиках, рефлексивному переосмисленню досвіду людиною під час породження наративу, а також доміантним якостям особистості, що проявилися при осмисленні особистісного розвитку і зростання. Виявлено деякі гендерні відмінності у наративах особистісного розвитку і зростання, з'ясовано психологічні контексти породження наративів особистісного розвитку і зростання.

Ключові слова: *особистісний розвиток, особистісне зростання, наратив, анкетування, особистісний досвід, наративні практики.*

В работе представлены результаты эмпирического исследования представлений взрослых людей разного возраста о личностном росте и развитии. Объектом анализа были нарративы, порождённые анкетирруемыми в ответ на анкету. Особое внимание при проведении анализа уделено личностному опыту, его проявлениям в нарративных практиках, рефлексивному переосмыслению опыта человеком при порождении нарратива, а также доминантным качествам личности, проявившимся при осмыслении лич-

© Зарецька О.О., 2011